

[Pogledaj sve vijesti](#)

Pročitali smo novi prijevod knjige eseja Hannah Arendt 'Ljudi u mračnim vremenima'

Autor: Boris Pavelić

Objavljeno: 29. prosinac 2019. u 12:00

A+ A-

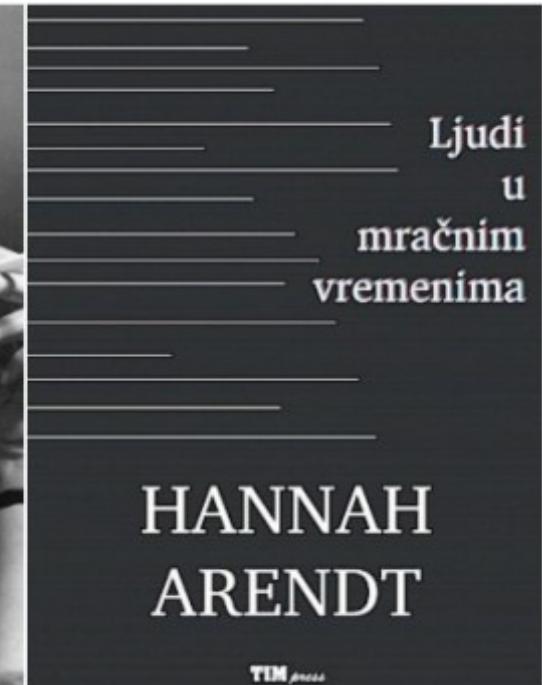
Danas je teško upoznati ljudi koji vjeruju da posjeduju istinu; umjesto toga stalno se sučeljavamo s onima koji su sigurni da imaju pravo. (...) Jednostavna je činjenica da su čak i ljudi koji nisu sposobni suditi o specifično znanstvenim aspektima neke argumentacije fascinirani znanstvenom ispravnošću (...)

A moderne ljudi od njihove fascinacije začudo ne odvraća stav znanstvenika koji, ako postupaju zaista znanstveno, sasvim dobro znaju da njihove 'istine' nikada nisu konačne nego stalno prolaze radikalnu reviziju živog istraživanja». To je zapažanje njemačko-američke filozofkinje Hannah Arendt u njezinu eseju o njemačkom dramatičaru iz 18. stoljeća Gottholdu Ephraimu Lessingu, prvom tekstu iz knjige »Ljudi u mračnim vremenima«, koju je u prijevodu Srđana Dvornika upravo objavio zagrebački izdavač TIM press.

Zbirka je to biografskih eseja o devetero intelektualaca dvadesetog stoljeća, prvi put objavljena 1968. godine: poljsko-njemačkoj filozofkinji i lijevoj revolucionarki Rosi Luxemburg, Angelu Giuseppe Roncalliju - papi Ivanu XXIII, njemačkom filozofu Karlu Jaspersu, danskoj spisateljici Karen Blixen, koju Arendt zove njezinim književnim pseudonimom Isak Dinesen; njemačkim piscima i filozofima Hermanu Brochu, Bertoltu Brechtu i Walteru Benjaminu, njemačko-američkome politologu Waldemaru Gurianu, te američkom pjesniku Randalu

Hannah Arendt

VEZANO

ČLANCI

- › Pokušaj rekonstrukcije naravi zla:
»Eichmann u Jeruzalemu« 22.
ožujka premijerno u ZKM-u
- › **KOLUMN** Izvori totalitarizma

Jarellu. Jedini nesuvremenik o kojemu piše Arendt - i to na prвome mjestu - jest Lessing, ali i za nj autorica naglašava kako piše »kao da je suvremenik«.

› Bivša djevojka Miley Cyrus napisala esej o njihovoј ljubavi: 'Nisam znala da sam sposobna voljeti ženu'

Tragične subbine

Ništa ne povezuje te ljudе, osim intelektualnih uvida autorice. Štoviše, Arendt prepostavlja »da bi protestirali protiv toga da ih se okupi, tako reći, u istoj prostoriji«. No povezuju ih - »mračna vremena«, koja su, kaže Arendt, »vidljiva posvuda u ovoj knjizi«. »Taj termin posuđujem iz Brechtove čuvene pjesme »Potomstvu«, koja spominje nered i glad, pokolje i koljače, ogorčenje zbog nepravde i očaj »kad je bilo samo krivde, bez ogorčenja«, legitimnu mržnju koja te ipak poružnjuje, utemeljeni bijes od kojeg glas postaje hrapav«.

Riječju, Arendt piše o ljudima koji nisu mogli odoljeti porivu da vlastitu intelektualnu snagu suprotstave političkoj moći, često totalitarnoj i ubilačkoj. I Arendt, svojim podjednako virtuoznim moralnim osjećajem i spisateljskim stilom, raspravlja o sudbinama i životnim odabirima tih često tragičnih ljudi - od njemačkog židovskog filozofa Waltera Benjamina, koji je 25. rujna 1940. počinio samoubojstvo u Španjolskoj, strahujući da će mu Francova vlada sprječiti bijeg u SAD i izručiti ga nacistima, do njemačkog pjesnika i dramatičara Bertolta Brechta, koji je poslije Drugog svjetskog rata u Istočnoj Njemačkoj prihvatio položaj kvazidržavnog umjetnika i time, prema Arendtovoj, uništio vlastiti stvaralački talent.

Naslov knjige - »Ljudi u mračnim vremenima« - na prvi je pogled atraktivan i aktualan, ali filozof Žarko Puhovski - jedan od najboljih poznavatelja Arendt u Hrvatskoj - upozorava da »valja biti oprezan s paralelama«.

»U odnosu na današnjicu, riječ je o kvalitativnoj razlici: Arendt piše o vremenima u kojima se uistinu ubijalo. Razlike u odnosu na današnjicu ogromne su.« Priznaje, ipak, kako i danas »ostaje strah ili nelagoda, taj psihološki osjećaj s kojim nekonformni ljudi moraju izaći na kraj. Jer, poznata je i točna maksima da nije hrabar onaj koji ne osjeća strah, nego onaj koji osjeća da od njegovog straha ima i važnijih stvari«.

Tako Arendt, drži Puhovski, »pokazuje obrasce koje čovjek može koristiti kad je suočen sa situacijom da mu je glava u pitanju«. »Ljudi u mračnim vremenima« tako se, prema Puhovskome, mogu čitati kao »knjiga za negrađansko obrazovanje, za obrazovanje u izvanrednim situacijama, u kojima građanske opcije poput izbora, javnosti i slobode govora nisu na dnevnom redu.«

Svjetlost u mraku

Prevoditelj knjige Srđan Dvornik pak drži da »Ljudi u mračnim vremenima« ne raspravljaju o vremenima ekstrema, nego o onima kad »prijete krize, ali život ipak teče kao normalno«. U takvim se vremenima »ljudi više ne mogu mirno pouzdavati u pravila, odnose ili institucije, pa ni u ideje ni u vrijednosti, koje su možda još jučer služile kao orientiri, ali nije sigurno da će se nešto promijeniti niti što će to donijeti.

Ljudi u mračnim vremenima su, u izboru Arendt, pokušavali vidjeti što je zlo, čemu se valja suprotstaviti, za što se treba založiti. Ono 'mračno' nije metafora za totalno zlo, nego za zamućen javni uvid u ono što se događa. Kako ona sama kaže na samom početku, u predgovoru: »Sve je to bilo sasvim zbiljsko jer se događalo javno; nije u tome bilo ničega tajnog ni tajanstvenog. Pa ipak, nipošto nije bilo vidljivo svima, niti ga je bilo lako uočiti.«

Dvornik naglašava kako misao Arendt, premda razvedena i neuhvatljiva u »sistemu«, »nikada ne gasi svijest o odgovornosti onih koji djeluju«, pa citira dio iz predgovora: »To da čak i u najmračnija vremena imamo pravo očekivati neku svjetlost, i da je lako moguće da ta svjetlost potekne ne toliko iz teorija i pojmove koliko iz nesigurnog, treperavog, često slabog sjaja koji će neki muškarci i žene u svojim životima i svojim djelima upaliti u svim okolnostima i njime osvijetliti onaj vremenski raspon koji im je dan na zemlji - ta je uvjerenost nejasna pozadina na kojoj su ocrtani ovi profili.«

Novi list pratite putem aplikacija za [Android](#), [iPhone/iPad](#) ili [Windows Phone](#).

Podjeli [!\[\]\(a03a7eb2f4046e1d3c76772003e549ea_img.jpg\) Facebook](#) [!\[\]\(844169987a590ed8c7e31d5d18950e8d_img.jpg\) Twitter](#) [!\[\]\(2af34e678d9364b2f32b7174f4964d2c_img.jpg\) RSS](#) [!\[\]\(70453908cab6780413d48bd2b8b15c53_img.jpg\) Pošalji](#) Preporuči [!\[\]\(00c909e82d9243e04b2a707a76cc895d_img.jpg\) Ispiši](#)

VIŠE S WEBA

Poštovane čitateljice i čitatelji,
pridružite nam se u obilježavanju
120 godina Novoga lista!

Javite nam
zašto je
Novi list -
vač list!